

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษา ตามแนวความคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

A Development of Activity Organizing Model for Developing Prosocial Behavior of Students based on Cognitive Behavior Modification Approach

ศิริปิณญา ตระกูลรัมย์¹

Siripinya Tragoonram¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวความคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาชีววิทยา หมู่ 1 ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 29 คน โดยผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวความคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา แบบรายงานตนเอง และแบบประเมิน ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังเข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวความคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ

2. หลังเข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวความคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักศึกษามีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม ; การปรับพฤติกรรมทางปัญญา ; นักศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were to study the effects of activity organizing model for developing prosocial behavior of students based on cognitive behavior modification. Subjects used in the study consisted of 29 first year students who were majoring in biology at the Faculty of Education, selected through purposive sampling technique. The instruments used in this study were activity organizing model for developing prosocial behavior of students based on cognitive behavior modification, self report form, and evaluation form. The research findings were as follows:

1. After intervention, the students can evaluate themselves to help other people, have beneficial behavior to other people, to make sacrifice and to do the great things voluntarily.

2. The students were satisfied with activity organizing model for developing prosocial behavior of students based on cognitive behavior modification.

Keywords : Prosocial Behavior ; Cognitive Behavior Modification ; Students

¹ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รับต้นฉบับ 20 เมษายน 2556 รับลงพิมพ์ 26 มิถุนายน 2556

บทนำ

ปัญหาที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ในปัจจุบันคือ ปัญหาการอยู่ร่วมกัน ถ้ามนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันด้วยดีทั้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ก็จะมีความร่มเย็นเป็นสุขและระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ก็จะมีความร่มเย็นเป็นสุขและความยั่งยืน แต่ทุกวันนี้ การอยู่ร่วมกันมีปัญหาเกิดขึ้นในระดับครอบครัว ในชุมชน ในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรทางการเมือง ทางราชการ ทางการศึกษา ทางศาสนา หรือทางธุรกิจ ตลอดไปถึงการอยู่ร่วมกันในประเทศและในโลก และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อมการไม่สามารถอยู่ร่วมกันด้วยดีนำไปสู่ความขัดแย้ง ความรุนแรง ความไม่สร้างสรรค์ ความไม่มีสมรรถภาพของบุคคลและองค์กรที่จะเผชิญกับสภาวะวิกฤต ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ที่ก่อตัวขึ้นในองค์กร และสังคม การศึกษาจึงควรทำความเข้าใจเรียนการอยู่ร่วมกันเพื่อสร้างระบบการอยู่ร่วมกันและการจัดองค์กรแบบใหม่ อันจะเป็นไปเพื่อความเกื้อกูลความมนุษย์ ความสุข และความยั่งยืน (ประเวศ วะสี, 2554: 455) ทั้งนี้ นักจิตวิทยาพยายามคิดที่จะช่วยปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น โดยพยายามศึกษาพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม (Anti-social behavior) เช่น ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggression) เป็นต้น ผลของการวิจัยได้นำมาปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น เป็นต้นว่า ศาสตราจารย์ บันดูลา (Bandura) แห่งมหาวิทยาลัย Stanford ผู้ซึ่งเป็นผู้พบว่าคนเราจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจากการเลียนแบบ (Modeling) ได้มีอิทธิพลที่ทำให้รัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาห้ามโทรทัศน์ฉายภาพยนตร์ที่มีการแสดงความก้าวร้าว เพราะจะเป็นตัวอย่าง แต่เมื่อยี่สิบกว่าปีที่แล้วมาคือ เริ่มราวๆ ปี 2512 นักจิตวิทยาได้คิดว่า ถ้าหากจะคิดแต่จะจัดพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคม แต่เพียงอย่างเดียว สังคมก็ไม่ได้เปลี่ยนไปดังที่ต้องการ ดังนั้นจึงควรจะพยายามหาทางปลูกฝังพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม (Prosocial behavior) ให้แก่เยาวชนหรือผู้ใหญ่ แต่ก่อนที่จะทำก็มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเสียก่อน ดังนั้นจึงมีนักจิตวิทยา กลุ่มหนึ่งพยายามที่จะศึกษาหาเหตุว่าทำไมบางคนมีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมและบางคนไม่มี และตามหลักการวิจัยทั่วไปก่อนจะศึกษาอะไรก็จะต้องให้คำนิยามของคำนั้น ดังนั้น จะขอนำคำนิยามของ Mussen and Eisenberg. (1977) มากำหนดในที่นี้ นักจิตวิทยาทั้ง 2 ท่านนี้ได้นำคำจำกัดความของพฤติกรรม

เสริมสร้างสังคมว่า พฤติกรรมที่ผู้แสดงตั้งใจจะช่วยเหลือผู้อื่น ตั้งใจทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน แม้ว่าการประกอบ พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมจะทำให้ผู้ประกอบ พฤติกรรมนั้นต้องเสียสละทั้งเวลาและทุนทรัพย์ หรือบางครั้ง อาจจะเป็นการเสี่ยงชีวิตก็ได้ (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2553 : 401-402)

Mussen and Eisenberg. (1977) ได้อธิบายว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม คือ พฤติกรรมที่ผู้แสดงตั้งใจจะช่วยเหลือผู้อื่น ตั้งใจทำงานเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน แม้ว่าการกระทำนั้นจะทำให้ผู้ประกอบพฤติกรรมต้องเสียสละทั้งเวลาและทุนทรัพย์ หรือบางครั้งอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อชีวิตก็ได้ ทั้งนี้ Bartal. (1976) กล่าวว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งดีและควรมีขึ้นในสังคมนั้นตามปทัสฐานของสังคมนั้นๆ โดยพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมมีหลายรูปแบบ ได้แก่ พฤติกรรมเอื้อเฟื้อ (Altruism) พฤติกรรมการเสนอและสนอง (Reciprocity) พฤติกรรมการทดแทนหรือตอบแทน (Compensatory) หรือการชดใช้ หรือ การล้างบาป (Restitution) กับบุคคลที่เคยช่วยเหลือ จากการศึกษานิวเคลียร์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมเสริมสร้างทางสังคม หมายถึง นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ

แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ มีความรู้ความสามารถและทักษะในระดับมาตรฐานสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างมีเหตุผล และส่งเสริมสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้พิการ ผู้มีความสามารถพิเศษ บุคลากรประจำการ และประชาชนทั่วไป (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2555: Online) ทั้งนี้ ในการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม จะทำให้บุคคลแสดงตั้งใจจะช่วยเหลือผู้อื่น ตั้งใจทำงานเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ทั้งนี้ในการพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมผู้วิจัยได้นำเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาสร้างรูปแบบกิจกรรม ซึ่งเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญานั้นมีอยู่ด้วยกันหลายเทคนิค และพัฒนามาจากกลุ่มนักจิตวิทยาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมทางจิตวิทยาที่แตกต่างกัน

จึงทำให้แต่ละเทคนิคนั้นมีแนวคิดและวิธีการดำเนินการที่ค่อนข้างจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้เดิมของแต่ละคน แต่เมื่อนักจิตวิทยาเหล่านั้นจะมีพื้นฐานความรู้เดิมที่แตกต่างกัน แต่มีสิ่งหนึ่งที่เห็นตรงกันคือ ตัวแปรทางปัญญานั้นย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาได้ พฤติกรรมของบุคคลนั้นย่อมเปลี่ยนแปลงตาม สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ ต่างคนก็ต่างกำหนดตัวแปรทางปัญญา อีกทั้งต่างคนก็หาวิธีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญานั้น ตามพื้นฐานความรู้เดิมที่ตนเองมีอยู่ (สมโภชน์ เอี่ยมสมบุญ, 2550: 311)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบแผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังเข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ

2. หลังเข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักศึกษามีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 770 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาชีววิทยา หมู่ 1 ชั้นปีที่ 1 คณะ

ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 29 คน โดยผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Experimental research) พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา พื้นที่การวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระยะเวลา ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 ถึงเดือนกันยายน 2555 ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ตัวแปรตาม ได้แก่ นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ

รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เป็นแผนการจัดกิจกรรม โดยพัฒนาทางด้านช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ โดยใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ประเมินจากแบบรายงานตัวเอง และแบบประเมิน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการทดลองการวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการทดลอง มีวิธีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาชีววิทยา หมู่ 1 ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 29 คน โดยผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ระยะการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรม

ทางปัญญา ไปใช้กับนักศึกษากลุ่มทดลอง จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที หลังจากทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบรายงานตัวเอง

3.ระยะหลังการทดลอง

เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผู้วิจัยให้นักศึกษากลุ่มทดลองทำแบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการกิจกรรมครั้งที่ 10

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 770 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาชีววิทยา หมู่ 1 ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 29 คน โดยผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีทั้งหมดจำนวน 10 กิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

1.1.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสังคมและศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเสริมสังคม

1.1.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

1.1.3 นำแนวคิดที่ได้มาสร้างเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา จำนวน 10 กิจกรรม

1.2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

1.2.1 นำรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.2.2 ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.3 นำรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จากนั้นนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มาปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมและนำมาใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ให้นักศึกษาประเมินประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม 10 กิจกรรม การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน

2.2 นำแบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาแก้ไข

2.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
ลักษณะของประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับ
พฤติกรรมทางปัญญา

2.4 แบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรม
ทางปัญญา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ
ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 สิ่งที่ยืนยัน
องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรม และองค์ประกอบที่ 3 ภาพรวม
ในการจัดกิจกรรมแบบประเมินมี 20 ข้อ และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัย
สร้างขึ้นเพื่อให้ให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกรู้สึก และความคิดเห็น โดยขอ
ให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรม
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับ
พฤติกรรมทางปัญญาในแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักศึกษามีความ
เห็นอย่างไร โดยคำตอบมี 4 ตัวเลือก ดังนี้

ความคิดเห็นในระดับ “มากที่สุด” ให้ 4 คะแนน

ความคิดเห็นในระดับ “มาก” ให้ 3 คะแนน

ความคิดเห็นในระดับ “น้อย” ให้ 2 คะแนน

ความคิดเห็นในระดับ “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน

2.5 วิธีการตอบแบบประเมิน ให้ผู้ตอบอ่านข้อความ
แต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษาเพียงข้อเดียวให้ตรง
กับการรับรู้ของนักศึกษาจากประสบการณ์ในการเข้าร่วมรูปแบบ
การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษา
ตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา โดยตอบเพียงคำตอบ
เดียวและตอบทุกข้อ

2.6 การตรวจให้คะแนน ถ้าผู้ตอบ ตอบข้อความ
โดยขีดเครื่องหมายในช่องหมายเลข 4 3 2 1 จะได้คะแนน 4 3
2 1 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากแบบ
รายงานตัวเองในแต่ละกิจกรรม

2. วิเคราะห์การประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อ
พัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับ
พฤติกรรมทางปัญญา ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยค่า

มัธยฐาน (Median) และค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile
deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. หลังเข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับ
พฤติกรรมทางปัญญา นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการ
ช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ
และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ

2. หลังเข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับ
พฤติกรรมทางปัญญา นักศึกษามีความพึงพอใจในการเข้าร่วม
กิจกรรม

ตารางที่ 1 แสดงค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของคะแนน
การประเมินของนักศึกษา

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าเบี่ยงเบน ควอไทล์
สิ่งที่ได้เรียนรู้		
1. ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประโยชน์ของ การปรับพฤติกรรมทางปัญญา	3.00	0.38
2. ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้เป้าหมายชีวิต	4.00	0.50
3. ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย	4.00	0.50
4. ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ประโยชน์ของการ เปลี่ยนแปลงตัวเอง	3.00	0.38
5. ทำให้นักศึกษามีความรู้และเข้าใจบุคคล ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	4.00	0.50
6. ทำให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงความรู้สึกของ ตัวแบบ	4.00	0.50
7. ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการศึกษา จากตัวแบบ	4.00	0.50
8. ทำให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงสิ่งจูงใจที่ทำให้ เกิดการกระทำจากการศึกษาตัวแบบ	4.00	0.50

รายการ	ค่ามัธยฐาน	ค่าเบี่ยงเบน ควอไทล์
9. ทำให้นักศึกษาได้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม	3.00	0.38
10. ทำให้นักศึกษาเรียนรู้พฤติกรรมการเสียสละ	4.00	0.50
11. ทำให้นักศึกษาเรียนรู้การกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.00	0.50
12. ทำให้นักศึกษาเรียนรู้การกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ	4.00	0.50
13. ทำให้นักศึกษาเรียนรู้การกระทำในสิ่งที่ดีโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.00	0.50
การจัดกิจกรรม		
14. จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.00	0.38
15. นักศึกษามีแนวทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับตัวเอง	3.00	0.38
16. กิจกรรมในแต่ละครั้งมีความน่าสนใจ	3.00	0.38
17. อุปกรณ์และเอกสารที่ใช้ประกอบกิจกรรมแต่ละครั้ง มีความพร้อมและน่าสนใจ	4.00	0.50
18. บรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่น เป็นมิตร เป็นกันเอง และมีการยอมรับซึ่งกันและกัน	4.00	0.50
ภาพรวมของกิจกรรม		
19. นักศึกษามีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.00	0.50
20. นักศึกษามีแนวทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับตัวเอง	4.00	0.50

จากตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของแบบประเมินกิจกรรมและต่อผู้นำกลุ่มภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมอยู่ในระดับ มาก ถึง มากที่สุด (ระหว่าง 3.00 ถึง 4.00) และมีการกระจายของคะแนนในระดับน้อย (ระหว่าง 0.00 ถึง 0.50) แสดงว่านักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประสบการณ์และเกิดเรียนรู้ และนักศึกษามีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีแนวทางในการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญ นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบรายงานตัวเองแต่ละกิจกรรม พบว่า นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้ Bartal. (1976: 1-4) ได้อธิบาย Prosocial behavior ว่าคือ พฤติกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยผู้กระทำไม่ได้มุ่งหวังผลประโยชน์จากการกระทำหรือรางวัลใด ๆ และเป็นกระทำด้วยความสมัครใจ โดยการให้เงินช่วยเหลือหรือช่วยด้วยแรงกาย Eisenberg. (1994: 247) ได้จำกัดความของ Prosocial behavior ว่าเป็นพฤติกรรมอาสาสมัครที่มีเจตนาทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น Eisenberg and Mussen. (1997: 3) ได้อธิบาย Prosocial behavior ว่าหมายถึง การกระทำที่กระทำด้วยความสมัครใจที่ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่นหรือกลุ่มสังคมอื่น ซึ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นของผู้กระทำมากกว่าแรงจูงใจ เช่น การแบ่งปัน การปลอมโยน การช่วยชีวิตหรือการช่วยเหลือ เป็นต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมเสริมสร้างสังคม หมายถึง พฤติกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยผู้กระทำไม่ได้มุ่งหวังผลประโยชน์จากการกระทำหรือรางวัลใด ๆ และเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ เป็นพฤติกรรมอาสาสมัครที่มีเจตนาทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น การกระทำที่กระทำด้วยความสมัครใจที่ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่นหรือกลุ่มสังคมอื่น ซึ่งการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเป็นกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกโดยการเปลี่ยนความคิด การตีความ การตั้งข้อสันนิษฐาน หรือกลวิธีในการสนองตอบหรือก็คือ การเปลี่ยนตัวแปรทางปัญญาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรม (Kazdin.1978 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2550: 308) ผู้วิจัยได้นำเทคนิคทางการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของนักศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ

ผลการตอบแบบประเมินการพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา พบว่า ค่ามัธยฐานและค่า

เบี่ยงเบนควอไทล์ของแบบประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมและต่อผู้นำกลุ่มภายหลังเสร็จสิ้นรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมอยู่ในระดับ มาก ถึง มากที่สุด (ระหว่าง 3.00 ถึง 4.00) และมีการกระจายของคะแนนในระดับน้อย (ระหว่าง 0.00 ถึง 0.50) แสดงว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมได้รับประสบการณ์และได้เรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม คือ นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาสามารถประเมินตนเองด้านการช่วยเหลือผู้อื่น พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การเสียสละ และกระทำในสิ่งที่ดีด้วยความสมัครใจ เมื่อพิจารณาจาก ค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของแบบประเมินโปรแกรมภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมอยู่ในระดับ มาก ถึง มากที่สุด (ระหว่าง 3.00 ถึง 4.00) และมีการกระจายของคะแนนในระดับน้อย (ระหว่าง 0.00 ถึง 0.50) แสดงว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประสบการณ์และเกิดเรียนรู้
2. นักศึกษาเกิดความพึงพอใจในการเข้าร่วมรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสังคมของนักศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และมีแนวทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับตัวเองได้ เมื่อพิจารณาจาก ค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของแบบประเมินกิจกรรมภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมแกรม ด้านความพึงพอใจ และด้านการประยุกต์ใช้กับตัวเองอยู่ในระดับมากที่สุด (4.00) และมีการกระจายของคะแนนในระดับน้อย (0.50) แสดงว่านักศึกษามีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีแนวทางในการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการสร้างกิจกรรมควรมีเทคนิคที่หลากหลาย เช่น แนวคิดการให้คำปรึกษา แนวคิดการแนะแนว เป็นต้น
2. ควรจัดกิจกรรมกับกลุ่มที่มีขนาดเล็ก เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและการดูแลเอาใจใส่จากคณาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ยุพาศรี ไพวรรรณ รองศาสตราจารย์.ดร.ประดิษฐ์ เอกทัศน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง อาจารย์ ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ อาจารย์จันทร์เพ็ญ ภูโสภา อาจารย์บุญส่ง คงแสนคำ อาจารย์โชติกา ธรรมวิเศษ และอาจารย์ไพรินทร์ ทองกลม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อประสิทธิ์ และคุณแม่ทศพร ตระกูลรัมย์ และน้องลัดดาวัลย์ที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย ด้วยดีเสมอมาจนทำให้งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ประเวศ วะสี. (2554). **ธรรมชาติของสรรพสิ่ง การเข้าถึงความจริงทั้งหมด**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์กรีน ปัญญาญาณ.
- สุรงค์ ไคว่ตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). พิมพ์ครั้งที่ 6. **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2555). **แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559**. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2555. จาก<http://plan.rmu.ac.th/plannew/index.php?name=news&file=readnews&id=30>
- Eisenberg. N. and P. Mussen. (1997). **Root of Caring, Sharing and Helping**. San Francisco : Freeman.

Bar. T., D. (1976). **Prosocial Behavior : Theory and Research.** Washington, DC: Hemisphere.